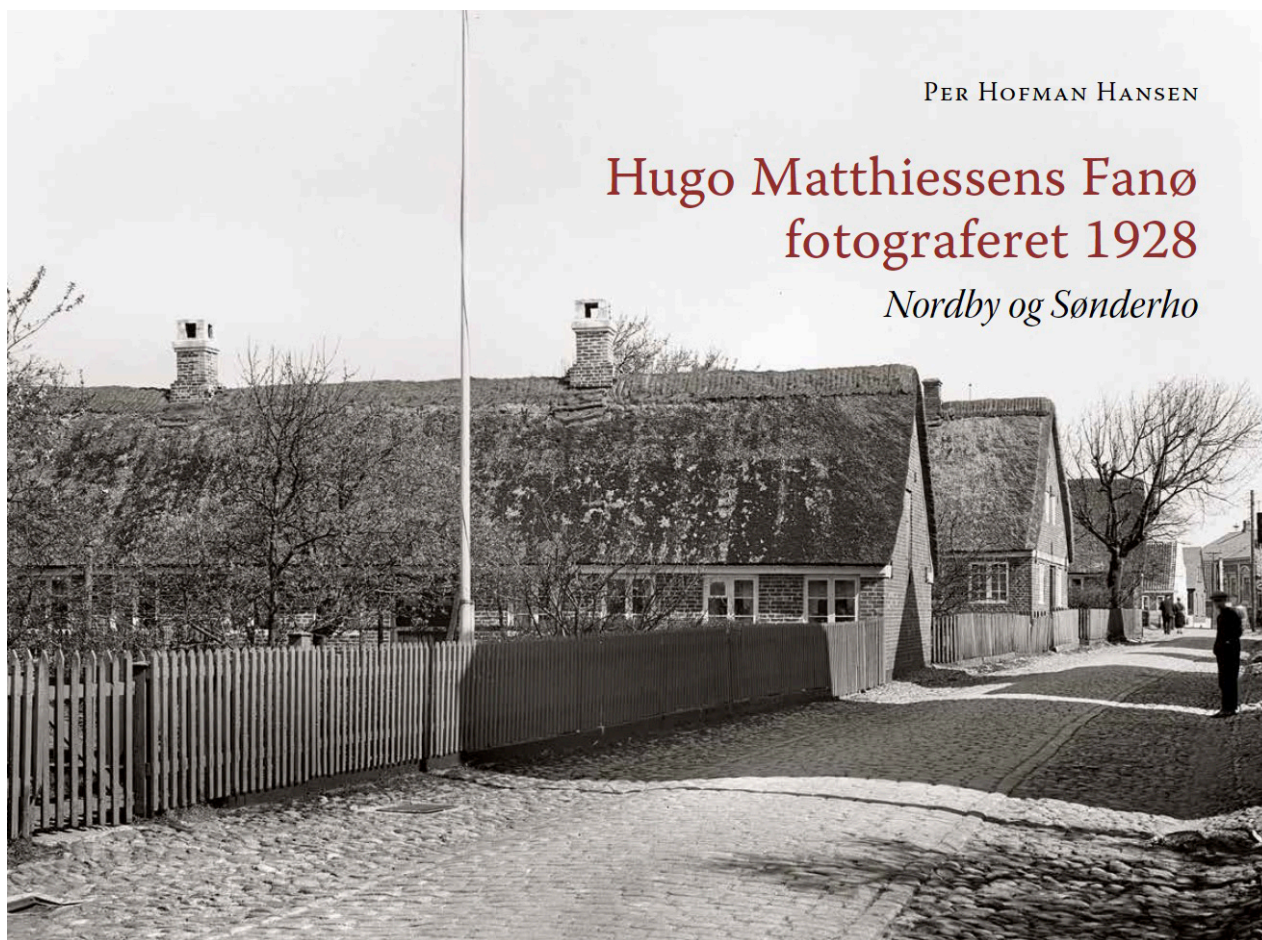

Hugo Matthiessens Fanø fotograferet 1928. Nordby og Sønderho

PER HOFMAN HANSEN

Hugo Matthiessens Fanø fotograferet 1928

Nordby og Sønderho

Hovedgaden i Nordby. Ved det store lindetræ ligger Toves Gavebod.

En fremmed med moustache og bowlerhat ankom til Fanø i 1928

Hugo Matthiessens fotograferet med sit kamera i 1949.

En fremmed mand med moustache, nobelt iført jakkesæt, med sort bowlerhat på hovedet og med en ganske lille rejsekuffert ankom i maj 1928 til Fanø. Med sig havde han desuden et kamera, et fotostativ og en kasse med tunge fotografiske glasplader.

Men hvad ville han på Fanø?

På turen gennem Danmark havde han i bil og med en kollega som chauffør passeret forskellige byer, men undgik oftest at se ud ad vinduerne. Når det endelig skete, kunne han udbryde: *”Hvor fanden er vi henne? At De kan finde vej! Abebure! Det kan alt sammen være hvor som helst!”* – Hans begejstring for meget af den moderne arkitektur var behersket. Nej, hans store interesse var den gamle bygningskultur, især barokkens og var den med bindingsværk, da i særdeleshed. Men nu en forårsdag i maj 1928 havde han sat sig for, at han ville tage til Fanø og fotografere de oprindelige huse i både Sønderho og Nordby.

Hvem var han, denne fremmedartede fugl?

Det var ingen ringere end Nationalmuseets inspektør, en excentriker og noget af en livskunstner, Hugo Matthiessen (1881-1957). I 1910'erne og 20'erne havde han rejst land og rige rundt for at fotografere de gamle danske købstæder, som han i moderniseringens navn frygtede skulle miste deres værdifulde historiske arv og bygningskultur. Det projekt (et ord han næppe selv ville have brugt) havde han med henved 10.000 fotografiske optagelser færdiggjort og fandt af uransagelige grunde, men heldigt for os i dag, en anledning til at tage til Fanø.

Forsbergs Hus, Landevejen 7 i Sønderho.

Vi er temmelig sikre på, at han i Nordby indlogerede sig på Hotel Krogaarden (Fanø Krogaard) og på kroen i Sønderho. Med de to lokaliteter som udgangspunkter tog han i det smukkeste solskinsvejr, som han foretrak af hensyn til belysningstid og helst om formiddagen, ud på sine byvandring. Iagttaget af slet skjulte nysgerrige blikke bevægede han sig med sit fornemme kamera bygget i mahogni og messing rundt i de små gader og veje, nogle belagt med bro- eller piksten og andre kun bestående af naturens eget flyvesand.

56 motiver fra Fanø

Hjørnet af Kikkebjergvej 3 og Mellemgaden 11.

Det blev til 56 motiver fordelt ligeligt mellem Nordby og Sønderho. I Nordby valgte Hugo Matthiessen at stille kameraet op flere steder fra Hovedgaden i nord og i Mellemgaden, på Barkvej, Brigvej, Færggårdsvej, Niels Engersvej, Skolevej, Th. Schmidts Vej og Møllesti i syd foruden mange flere. I Sønderho blev han naturligt nok tiltrukket af det velbevarede Øster Land, men også af husene omkring Kropladsen, Nord Land, Sønder Land, Toftestien og Landevejen havde hans interesse. Interessant nok stiftedes Fonden Gamle Sønderho tilfældigvis(?) to måneder senere!

Hugo Matthiessens indsats kan ikke undervurderes

Mange af de gamle bygninger finder vi heldigvis stadig, men nogle få er forsvundet og andre er i mellemtiden temmelig ombyggede. Men med Hugo Matthiessens fotografier kan vi takke ham for, at vi i dag kan få et enestående indblik i Nordbys og Sønderhos bybilleder for næsten hundrede år siden. Hans betydning for bygningsbevaring kan ikke undervurderes: Med sine skriftlige arbejder og de mange tusinde fotografier var han efterfølgende med til at lægge grunden til Danmarks første bygningsfredningslov vedtaget i 1918.

En ny bog om Fanøs bygningshistoriske miljøer

Alt dette og meget mere er der nu kommet en ny bog ud af med store aldeles fremragende gengivelser af samtlige hans motiver fra Fanø. Derudover rummer bogen en introduktion til Hugo

Matthiessen og hans arbejder, men også et forsøg på at ”binde motiverne sammen” i en række samfundsmæssige og teknologiske temaer, som de kunne opleves i 1928 og årene deromkring. Herigennem er det mit håb, at de mange fotografier tilsammen kan give ny viden og nye oplevelser, når læseren og beskueren næste gang begiver sig gennem de to skipperbyers seværdige historiske miljøer.

Når bogen har kunnet udgives, skyldes det, at den er finansieret af Inger og Jørgen Nygaard Larsens Fond. Som udgivere står Fonden Gamle Sønderho i samarbejde med Fanø Museum og sognearkiverne i Sønderho og Nordby samt forlaget Hikuin, der i en årrække har udgivet en bogserie med fællestitlen *Hugo Matthiessens Danmark*. Bogen forhandles af Fonden Gamle Sønderho og blandt andet Fanø Boghandel.

Per Hofman Hansen

Artiklen blev offentliggjort første gang i Fanø Ugeblad 11. juli 2024. Denne version er derefter publiceret i juli 2024 på min hjemmeside ”Stykke til Fanøs kultur, natur og historie” på adressen <https://www.aldus.dk/fanoef/matthiessen/1928.pdf>
Per Hofman Hansen, Silkeborg. Mail: perhofman-snabel-a-gmail.com